

„Opracowanie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy Biesiekierz”

INSTRUKCJA – OPERAT FAUNISTYCZNY

Szczegółową instrukcję dla Wykonawców sporządzono na podstawie opracowania pt. „Założenia metodyczne inwentaryzacji przyrodniczej gmin. Instrukcja dla wykonawców operatów szczegółowych szaty roślinnej, fauny oraz krajobrazu i przyrody nieożywionej” zatwierdzonej przez Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody województwa zachodniopomorskiego w 2001 r.

1. Operat faunistyczny gminy

1.1.Strona tytułowa

Komentarz:

Strona tytułowa musi zawierać następujące informacje:

- tytuł pracy,
- nazwiska autorów,
- rok wykonania.

1.2.Spis treści

Komentarz:

Poszczególne rozdziały i podrozdziały opracowania muszą być ponumerowane. Oprócz tego muszą zawierać numerację stron, odpowiadającą numeracji w tekście.

1.3.Wstęp

Komentarz:

Tekst wg uznania autora.

1.4.Metodyka opracowania

Komentarz:

Obiektem szczegółowej inwentaryzacji faunistycznej są głównie poszczególne grupy kręgowców. Zamawiający nie wskazuje konkretnych metod inwentaryzacji poszczególnych grup systematycznych. Badania powinny być wykonane zgodnie z prawem, obowiązującym w tym zakresie. W przypadku inwentaryzacji ryb dopuszcza się również wykorzystanie danych literaturowych, ankietyzację wędkarzy, konsultacje z Gminą Biesiekierz oraz Polskim Związkiem Wędkarskim. Dane dotyczące fauny bezkręgowców można ograniczyć do gatunków łatwo dostrzegalnych i identyfikowalnych, reprezentujących jak najszersze spektrum systematyczne. Szczególną uwagę należy zwrócić na gatunki objęte ochroną prawną oraz gatunki niepodlegające ochronie prawnej, lecz cenne z przyrodniczego punktu widzenia. Autorzy operatu faunistycznego realizują swoje opracowania, przy wykorzystaniu metody kartograficznej, odpowiednio zmodyfikowanej dla potrzeb zadania. Stąd też opracowanie musi zawierać szczegółowy opis metodyki prowadzonej pracy, w tym:

- terminy, w których prowadzono lustracje,
- na podstawie jakich przesłanek zakwalifikowano poszczególne gromady i rzadkie gatunki zwierząt do fauny rozradzającej się na terenie gminy, a na jakiej podstawie do gatunków wędrownych, tj. okresowo pojawiających się,

- jakimi kluczami posługiwano się w celu rozpoznania gatunków, rodzajów, gromad,
- czy zgromadzono okazy dowodowe, jakie i gdzie się one znajdują,
- czy wykonano dokumentację fotograficzną.

Położenie geograficzne przedmiotów inwentaryzacji należy rejestrować za pomocą odbiornika GPS. Do prac terenowych wykorzystywane będą lornetki, lunety, detektor ultrasoniczny. Wykonawcy tego operatu muszą pamiętać o konieczności co najmniej dwu-trzykrotnego spenetrowania terenu (w zależności od gromady) pod kątem występowania gatunków przystępujących do rozrodu na przełomie zimy i wiosny, wczesną wiosną oraz późną wiosną, a także oceny roli terenu gminy dla gatunków przelotnych i zimujących. Dlatego czas wykonywania inwentaryzacji (bez prac kameralnych) powinien bezwzględnie obejmować cały sezon rozrodczy. W inwentaryzacji należy uwzględnić także gatunki o aktywności nocnej (np. sowy, nietoperze). Nasłuchy detektorowe należy prowadzić w okresie maj-wrzesień metodą transektów i nasłuchów punktowych, a analiz nagrań dokonać z wykorzystaniem dedykowanego oprogramowania. W szczególności autorzy opracowania faunistycznego są zobowiązani do:

- a) analizy wszelkich opracowań źródłowych i publikacji, dotyczących warunków przyrodniczych i źródeł jego zagrożeń, zarówno publikowanych, jak i będących tylko w zasobach gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy, m.in. w celu wytypowania obszarów, które zostały zaplanowane do intensywnego zagospodarowania, połączonego ze znacznymi przekształceniami środowiska przyrodniczego, np. drogi, zakłady przemysłowe, nowe osiedla oraz wszelkie inwestycje, a także formy działalności gospodarczej prowadzące do pogorszenia stanu środowiska,
- b) przeprowadzenia lustracji całego obszaru gminy, w trakcie której należy zwrócić szczególną uwagę na waloryzowanie terenów potencjalnie najcenniejszych dla rozrodu poszczególnych grup zwierząt, tj. zbiorników wodnych, torfowisk, terenów podmokłych, dolin rzecznych, ujść rzek, źródlisk, starodrzewów, zadrzewień itd.,
- c) sporządzenia szczegółowego przeglądu fauny gminy, określonej jako cennej, występującej w ujęciu historycznym, jak i współcześnie. Dlatego należy wskazać miejsca z chronioną i cenną oraz ginącą fauną, ujętą w załącznikach tzw. Dyrektywy Siedliskowej i Ptasiej, Konwencji Berneńskiej, Bońskiej, Ramsarskiej, Helsińskiej, czerwonej księgi zwierząt lub czerwonej listy fauny regionalnej albo/i krajowej. Efektem powinno być określenie na mapie topograficznej w skali 1:10 000 miejsc jej występowania, a także charakterystyka zagrożeń i roli w ekosystemie gminy. Dla gatunków tych należy dokonać opisu tych stanowisk,
- d) sporządzenia szczegółowego przeglądu gatunków kręgowców i bezkręgowców określonych jako uzupełniające, występujące w ujęciu historycznym, jak i współcześnie, a wyszczególnione w wykazach stanowiących załączniki do Konwencji Berneńskiej oraz tzw. Dyrektywy Siedliskowej i Ptasiej, a także wpisane do czerwonych ksiąg oraz na listy regionalne i krajowe oraz europejskie gatunków ginących i zagrożonych wyginięciem. Autorzy opracowania faunistycznego są zobowiązani do udokumentowania na mapie w skali 1:10.000 występowania tych gatunków, których liczba stanowisk z pewnością nie przekracza 10. Dla gatunków tych należy dokonać opisu tych stanowisk,

- e) sporządzenia wykazu i charakterystyki wszystkich gatunków stwierdzonych na terenie gminy w ujęciu historycznym, a zaliczanych do gatunków wymarłych,
- f) w odniesieniu do pozostałych kręgowców i bezkręgowców nie wymaga się podania list gatunków, ich charakterystyki oraz ich miejsc występowania na terenie gminy. Jest to zadanie fakultatywne,
- g) dokonania charakterystyki istniejących i dotychczas projektowanych form ochrony przyrody pod kątem fauny obszaru. Procedurę tę należy przeprowadzić bez względu na to, czy obszar chroniony został powołany lub projektowany dla ochrony szaty roślinnej, fauny, przyrody nieożywionej oraz krajobrazu. Jednocześnie dokonać oceny stanu zachowania celu ochrony i charakterystyki składników będących przedmiotem ochrony pod kątem zmian jakie zaszły, zagrożeń oraz wskazań konserwatorskich. Należy podać syntetyczną diagnozę dalszych kierunków działań (np. podjąć kroki na rzecz ustanowienia formy ochrony przyrody, odstąpić od uznania za formę ochrony przyrody, nie istnieje pilna potrzeba utworzenia obszaru chronionego, gdyż właściciel gruntu prowadzi gospodarkę niezagrożającą gatunkowi będącemu przedmiotem troski, wpisać do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego konkretny zapis, itp.);
- h) w oparciu o lustrację terenową, w uzupełnieniu o informacje pochodzące z planów urządzenia lasu i programy ochrony przyrody do planów urządzenia lasu, dokonać oceny ekosystemów leśnych pod kątem ich roli dla fauny,
- i) dokonać syntetycznego przedstawienia silnych i słabych stron fauny, zewnętrznych zagrożeń, potrzeb jej ochrony oraz szans rozwoju gminy, stwarzanych przez te elementy. Zaleca się dokonać tego w oparciu o metodę SWOT,
- j) podsumowanie najważniejszych wyników inwentaryzacji faunistycznej i koncepcję ochrony przyrody dla gminy należy przedstawić na mapie,
- k) w miarę możliwości wykonać dokumentację fotograficzną obrazującą występowanie unikatowych i rzadkich gatunków oraz siedlisk ich występowania, a także obiektów szczególnie cennych, chronionych i proponowanych do ochrony.

Wykonawcy operatu faunistycznego muszą mieć na uwadze fakt, że wiele chronionych gatunków zwierząt identyfikowanych jest w terenie jedynie na podstawie śladów występowania, np. tropów, odchodów, odgłosów. Wykonanie zdjęć wielu gatunków może więc być niemożliwe lub bardzo trudne. Mając na uwadze powyższe oraz uwzględniając dobrostan chronionych gatunków, opracowanie powinno zawierać dokumentację fotograficzną chronionych gatunków, zaobserwowanych na danym terenie. W przypadku braku możliwości wykonania zdjęć chronionych gatunków z powodów technicznych, należy wykonać zdjęcia śladów występowania tych gatunków i przedstawić je wraz z opisem. Do opisu należy dołączyć zdjęcia przedstawicieli danego gatunku wykonane na innym terenie ze stosowną adnotacją.

1.5. Dotychczasowy stan wiedzy o faunie gminy

Komentarz:

Prawidłowo sporządzony operat faunistyczny zawiera bibliografię przyrodniczą, obejmującą:

- a) w miarę możliwości omówienie bibliografii wydanej przed 1945 r. dotyczącej zasobów gminy, a obejmującej następujące dane: autor pracy, rok wydania, tytuł pracy, opis bibliograficzny, informacja o zawartości pracy i o tym, w jakim stopniu odnosi się ona do

- terenu gminy, np. czy omówiono w niej występowanie cennych gatunków (o ile tak, przywołać te dane w dalszej części opracowania) oraz jakie obszary w niej scharakteryzowano, w postaci tekstowej lub tabelarycznej,
- b) obligatoryjnie omówienie bibliografii wydanej po 1945 r., a obejmującej następujące dane: autor pracy, rok wydania, tytuł pracy, informacja o zawartości pracy i o tym, w jakim stopniu odnosi się ona do gminy, np. czy omówiono w niej występowanie cennych gatunków (o ile tak, przywołać te dane w dalszej części opracowania) oraz jakie obszary w niej scharakteryzowano, w postaci tekstowej lub tabelarycznej,
- c) omówienie niepublikowanej bibliografii wydanej zarówno przed, jak i po 1945 r. dotyczącej zasobów gminy, a obejmującej dane analogiczne jak w pkt b), w tym prac magisterskich, doktorskich, innych opracowań będących np. sprawozdaniami z realizowanych programów naukowo-badawczych.

W bibliografii wydanej po 1945 r. należy podać syntetyczny wyciąg z:

- dokumentacji istniejących i projektowanych form ochrony przyrody,
- planów zadań ochronnych i planów ochrony istniejących form ochrony,
- programu ochrony przyrody nadleśnictwa, nadzwyczajnej waloryzacji przyrodniczej nadleśnictwa (jeżeli istnieje – wraz z autorską oceną jej wiarygodności i kompletności),
- opracowań ekofizjograficznych gminy,
- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”,
- miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy,
- strategii rozwoju gminy i województwa,
- ewentualnych istniejących inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczych,
- innych opracowań.

1.6.Charakterystyka fauny gminy

Komentarz:

Ten punkt powinien być podsumowaniem danych zgromadzonych w trakcie inwentaryzacji oraz informacji pochodzących z publikacji i opracowań, dotyczących gminy lub terenów bezpośrednio sąsiadujących. Stąd też efektem inwentaryzacji musi być całościowa charakterystyka fauny.

1.6.1. Ogólna charakterystyka fauny

Komentarz:

Częścią charakterystyki fauny musi być wykaz gatunków zwierząt stwierdzonych na obszarze gminy, zarówno bezkręgowców, jak i kręgowców. Wykaz ten należy sporządzić na podstawie waloryzacji przyrodniczej gminy oraz innych materiałów źródłowych i literatury. Należy podać status ochronny gatunków w odniesieniu do krajowych przepisów o ochronie przyrody oraz przepisów obowiązujących w Unii Europejskiej, kategorie zagrożeń według czerwonych ksiąg i list. Wykaz ten należy umieścić w części tekstowej oraz w formie tabeli, w formacie Excel.

Status lęgowych ptaków rzadkich zostanie ustalony na podstawie oceny liczebności i rozmieszczenia gatunków w skali kraju na podstawie aktualnych wytycznych Państwowego Monitoringu Środowiska GIOŚ.

Części gatunków, będącym przedmiotem szczególnej troski i zainteresowania należy nadać oryginalne symbole, które będą musiały być przedmiotem szczegółowej analizy, co zostało określone poniżej.

Rolą wykonawców operatu faunistycznego jest zweryfikowanie istniejącego wykazu, pod kątem historycznego i współczesnego występowania gatunków, a także ustalenie częstości występowania danego gatunku na obszarze, wg klucza:

- bardzo rzadki, symbol VR – stwierdzony tylko na co najwyżej 3 stanowiskach,
- rzadki, symbol Rz – stwierdzony tylko na co najwyżej 10 stanowiskach,
- często spotykany, symbol N – stwierdzony na co najmniej na kilkunastu stanowiskach, jednakże nie więcej niż na 100,
- licznie spotykany, pospolity lub bardzo pospolity, symbol C – stwierdzony powszechnie, na co najmniej 100 stanowiskach,
- gatunek o nieustalonym statusie, symbol „?” – ustalenie liczebności stanowisk danego gatunku jest niemożliwe ze względu na to, że przyjęta metodyka uniemożliwia wyciągnięcie takich wniosków.

Przedmiotem szczegółowej analizy są gatunki, które pod względem częstotliwości występowania, wg wyżej podanego klucza, zostały zaliczone przez autorów operatu do kategorii VR i Rz. Dla nich należy dokonać pełnego opisu stanowisk.

Natomiast w przypadku opisu gatunków chronionych lub zagrożonych wyginięciem, które pod względem częstotliwości występowania na obszarze gminy wg wyżej podanego klucza, zostały zaliczone przez autorów operatu do kategorii N i C, opis stanowisk może być uogólniony. Jednakże należy podać liczbę stwierdzonych stanowisk gatunków cennych oraz położenie na mapie w skali 1:10.000 w odniesieniu do kwadratu 1 x 1 km.

W podsumowaniu tego podrozdziału należy opracować diagnozę stanu fauny, zagrożeń oraz kierunków działań konserwatorskich.

1.6.2. Ocena stopnia różnorodności fauny

1.6.3. Występowanie gatunków chronionych, rzadkich, ginących i zagrożonych, w tym wymienionych w załączniku II i IV (fauna) tzw. Dyrektywy Siedliskowej (z zaznaczeniem gatunków priorytetowych) oraz w załącznikach tzw. Dyrektywy Ptasiej

Komentarz:

Należy także, w miarę możliwości, uwzględnić gatunki występujące na terenach sąsiadujących, przy granicach administracyjnych gminy, w przypadku występowania zintegrowanych struktur naturalnych.

1.6.4. Gatunki szczególnej troski i zainteresowania

1.6.4.1. Bezkręgowce

1.6.4.2. Kręgowce

1.6.5. Charakterystyka fauna wymarłej na terenie gminy

Komentarz:

Charakterystyka wraz z tabelarycznym wykazem stanowisk gatunków zaliczonych do tej grupy zwierząt, stwierdzonych zarówno w trakcie inwentaryzacji, jak i podawanych w literaturze. Wykaz ten należy umieścić w części tekstowej. W podsumowaniu należy opracować diagnozę stanu i zagrożeń oraz kierunków działań konserwatorskich, w odniesieniu do omawianych gatunków, a także przyczyn wymarcia, ze szczególnym uwzględnieniem postępującej urbanizacji.

1.6.6. Charakterystyka fauny gatunków łownych lub będących przedmiotem pozyskania

Komentarz:

Przeanalizowanie gatunków zbieranych, zabijanych lub chwytanych dla celów działalności gospodarczej, konsumpcyjnych lub naukowo-badawczych, np. ślimaki, raki, pszczoły, trzmiele, ryby, żaby, a także w ramach gospodarki łowieckiej, tzw. łowne gatunki ptaków i ssaków. W tym miejscu autorzy powinni dokonać analizy możliwości pozyskiwania takich gatunków, skutków i zagrożeń z tego płynących. W odniesieniu do gatunków łownych należy przedstawić tabelarycznie wyniki inwentaryzacji łowieckiej, w rozbięciu na poszczególne obwody łowieckie i gatunki. Analizę taką należy opatrzyć odpowiednim komentarzem. W odniesieniu do ryb należy dokonać analizy, czy na obszarze gminy znajdują się tereny szczególnej ochrony ryb, określone w ustawie o rybactwie śródlądowym lub innych przepisach. Takie informacje należy opatrzyć odpowiednim komentarzem. Reasumując należy sporządzić wykaz gatunków będących przedmiotem zbioru i polowań, a także ocenić pod kątem:

- czy mogą być zbierane lub chwytane bez szczególnych ograniczeń np. ilościowych, terminowych itd.,
- czy któreś z tych gatunków nie powinny być zbierane lub chwytane – w takim przypadku podać ich wykaz i pełne uzasadnienie,
- czy w obszarze opracowania występują gatunki powszechnie uznane za taksony objęte statusem ochrony gatunkowej częściowej, które mogłyby być zbierane lub są zbierane. W takim przypadku podać warunki, pod którymi można dopuścić do ich zbioru, np. konkretne miejsce lub rejon (wówczas oznaczyć je na mapie w skali 1:10 000 lub innej uzgodnionej z Zamawiającym), limity wielkości pozyskania, wykonanie dodatkowej analizy faunistycznej, a także jakimi uprawnieniami lub przygotowaniem musi się charakteryzować osoba przystępująca do zbioru lub chwytania takich zwierząt, itd.

1.6.7. Gatunki ekspansywne

Komentarz:

Autorzy tego operatu muszą także przeanalizować występowanie gatunków ekspansywnych i/lub stanowiących zagrożenie dla innych cennych gatunków fauny rodzimej. Należy opisać występowanie tych gatunków wraz ze skutkami, jakich należy się spodziewać dla zasobów przyrodniczych gminy lub sąsiadujących obszarów. O ile jest to możliwe podać opis działań, jakie należałoby podjąć.

1.6.8. Charakterystyka zmian w składzie fauny gminy na przestrzeni czasu

Komentarz:

Konieczna jest także analiza zmian w składzie fauny, jakie zaszły na przestrzeni czasu, w tym dokonanie oceny najistotniejszych strat w składzie fauny, wskazanie gatunków prawdopodobnie nowo przybyłych, innych ocen w miarę posiadanych danych i możliwości, np. o ile istnieją odpowiednie materiały niezbędne do dokonania porównania, w oparciu o dane z literatury, wyniki inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej wcześniej, materiały kartograficzne, litograficzne oraz inne.

1.6.9. Charakterystyka fauny wymagającej podjęcia działań konserwatorskich

Komentarz:

Charakterystyka ta dotyczyć może poszczególnych gatunków, grupy gatunków (np. wodno-błotnych), rodzaju, gromady itd. Stąd też odpowiednio do rangi problemu charakterystyka musi

zawierać ocenę zjawisk zachodzących na obszarze gminy, które powodują potrzebę podjęcia działań konserwatorskich. Autorzy operatu powinni dokonać tej charakterystyki w odniesieniu do poszczególnych gatunków lub grupy gatunków lub rodzaju lub gromady.

1.6.10. Kolekcje fauny

Komentarz:

Przedmiotem tego podrozdziału powinna być informacja o kolekcjach i zbiorach gatunków chronionych, będących w zasobach osób fizycznych i prawnych, a zebranych na obszarze gminy. Jest to istotne, gdyż takie kolekcje mogą:

- stanowić dokumentację poglądową,
- zawierać cenne gatunki fauny, a dotychczas nieopisane,
- wymagać zalegalizowania ich istnienia.

1.7. Waloryzacja zasobów fauny oraz uwarunkowania ochrony przyrody

Komentarz:

Ten rozdział ma na celu, omówienie wyników inwentaryzacji w kontekście dotychczasowych efektów działań konserwatorskich, takich jak: tworzenie obszarów chronionych, obejmowanie ochroną siedlisk przyrodniczych, miejsc rozrodu i stałego przebywania zwierząt, pojedynczych elementów przyrody ożywionej lub ich skupisk oraz działań, jakie należy podjąć. Również w rozdziale tym muszą być omówione obszary cenne pod kątem ich roli w funkcjonowaniu w krajowej sieci ESOCh, a w szczególności korytarze ekologiczne, strefy węzłowe i bariery ekologiczne. Analiza powinna uwzględniać dane, które posłużą do wskazania:

- czy występują konflikty na linii człowiek - zasoby fauny; analiza tego zagadnienia powinna wskazywać rozwiązania lub kierunki działań na rzecz ich wyeliminowania lub ograniczania,
- wytycznych i propozycji działań w sferze oświaty mających na celu kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody,
- obszarów do objęcia miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego w celach ochronnych, w tym obszarów wyłączonych z zabudowy (urbanizacji z ograniczeniami lub wyłączonych z urbanizacji).

1.7.1. Fauna gminy na tle fauny województwa zachodniopomorskiego

1.7.2. Istniejące obszary chronione

Komentarz:

Przedmiotem tego podrozdziału są obszary ustanowione dla ochrony cennych siedlisk występowania zwierząt. Stąd ten podrozdział musi składać się z opisu istniejących na obszarze gminy powierzchniowych form ochrony przyrody powołanych dla ochrony fauny. Dla każdego obiektu należy dokonać diagnozy stanu zachowania celu ochrony, zmian, jakie zaszły w składzie fauny na przestrzeni czasu, oceny tych zmian oraz wskazania działań konserwatorskich, jakie należy przeprowadzić dla zachowania celu lub czy istnieje uzasadnienie dla dalszego istnienia obszaru chronionego lub czy nie należy zmienić zakresu ochronności. W przypadku istnienia planu

ochrony lub planu zadań ochronnych należy zawrzeć stosowną informację oraz dokonać analizy pod kątem jego aktualności i zaawansowania realizacji zadań planu (w miarę możliwości). Omawiane obszary zaznaczyć na mapach wymaganych do sporządzenia operatu faunistycznego.

1.7.3. Miejsca rozrodu i stałego przebywania zwierząt gatunków chronionych

Komentarz:

Przedmiotem charakterystyki są miejsca rozrodu i stałego przebywania zwierząt gatunków chronionych. Autorzy są zobowiązani do prezentacji obszarów dotychczas formalnie ustanowionych, zasięgu ich granic, podziału na strefy ochrony ścisłej i częściowej, podania daty i nazwy aktów prawnych powołujących je. Tę część należy opracować w uzgodnieniu z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Szczecinie.

1.7.4. Obszary przewidziane do ochrony

Komentarz:

Przedmiotem tego podrozdziału są obszary ustanawiane dla ochrony cennych siedlisk występowania zwierząt, stąd też podrozdział musi składać się z opisu:

- projektowanych na obszarze gminy powierzchniowych form ochrony przyrody niezbędnych dla ochrony fauny – dla takiego obiektu należy dokonać opisu lokalizacji, postawić diagnozę stanu zachowania, zaprezentować wyniki inwentaryzacji fauny, wskazać zakres niezbędnych działań konserwatorskich, jakie należy przeprowadzić dla zachowania celu oraz podać autora projektu i datę; za projektowane obszary uważa się te, dla których przygotowano i złożono stosowny projekt objęcia jedną z form ochrony przyrody, a dla których organ ochrony przyrody lub rada gminy nie wydały stosownego aktu prawnego,
- proponowanych przez autorów w wyniku wykonanej inwentaryzacji przyrodniczej.

1.7.5. Potencjalne miejsca rozrodu i stałego przebywania zwierząt gatunków chronionych

Komentarz:

Przedmiotem charakterystyki tego podrozdziału są miejsca rozrodu i stałego przebywania zwierząt gatunków chronionych. Tę część należy opracować w uzgodnieniu z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Szczecinie. Autorzy są zobowiązani do prezentacji stanowisk gatunków, dla których istnieje wymóg ustanowienia takowych miejsc lub które ze względu na swoje walory powinny być uznane takowym statusem. W szczególności autorzy opracowania faunistycznego muszą przedstawić propozycje zasięgu granic projektowanych miejsc rozrodu i stałego przebywania zwierząt gatunków chronionych, wykaz gatunków dla ochrony, których tworzy się te miejsca, podziału na strefy ochrony ścisłej i częściowej.

1.7.6. Obszary cenne pod względem fauny, wymagające podjęcia działań ochronnych

Komentarz:

Za obszary cenne uważa się te, które pełnią dla fauny ważną rolę jako miejsca rozrodu, odpoczynku lub zimowania albo są istotnym elementem z punktu widzenia krajowej sieci ESOCh, jednak nie przewiduje się dla nich żadnej z form ochrony wymienionych w ustawie o ochronie przyrody. Głównym postulatem dla tych obiektów jest utrzymanie ich w niezmienionej formie. Stąd ten podrozdział musi składać się z opisu i analizy:

- a) istniejących na terenie gminy obszarów cennych, wymagających szczególnej troski ze względu na występującą faunę, a będącą przedmiotem zainteresowania Konwencji Berneńskiej, Bońskiej, Helsińskiej i Ramsarskiej (w tym przypadku niezbędna jest

współpraca zespołów botanicznego i faunistycznego). Typowanie terenów spełniających wymogi tych konwencji, odbywa się w oparciu o zalecenia zawarte w tych aktach prawnych. Omawiane obszary zaznaczyć na mapach wymaganych do sporządzenia operatu faunistycznego;

- b) istniejących na obszarze gminy obszarów cennych, wymagających szczególnej troski ze względu na występującą faunę, a będącą przedmiotem zainteresowania przepisów Unii Europejskiej, w szczególności tzw. Dyrektywy Siedliskowej i Ptasiej, będące podstawą Natury 2000 (w tym przypadku niezbędna jest współpraca zespołów botanicznego i faunistycznego). Typowanie terenów spełniających wymogi tych dyrektyw, odbywa się w oparciu o zalecenia zawarte w tych aktach prawnych. Omawiane obszary zaznaczyć na mapach wymaganych do sporządzenia operatu faunistycznego;
- c) istniejących na obszarze gminy obszarów cennych, wymagających szczególnej troski ze względu na pełnioną funkcję dla występującej fauny, np. jako miejsca koncentracji zwierząt na noclegowiskach, pełniących funkcje ostoi ptaków, tarlisk ryb, itd.;
- d) obszarów chronionych wg prawa lokalnego, np. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub indywidualnych decyzji właścicieli, np. prywatne „rezerваты” przyrody.

1.7.7. Rola istniejącego układu hydrologicznego gminy w utrzymaniu cennych zasobów fauny

Komentarz:

W tym punkcie należy ocenić wymagania dotyczące utrzymania, zmian albo odtworzenia zasobów wodnych i ich powiązań w zakresie niezbędnym do zachowania lub przywrócenia właściwego stanu, ochrony lub odtworzenia powiązań w obrębie korytarzy ekologicznych w ramach struktury terytorialnej gminy, także z odniesieniem do układu zewnętrznego (tereny sąsiadujące z gminą) w przypadku istniejących istotnych powiązań ekologicznych.

1.7.8. Ocena istniejącej sieci korytarzy ekologicznych w gminie

Komentarz:

W rozdziale tym należy w szczególności uwzględnić występujące na terenie gminy:

- obszary węzłowe,
- korytarze ekologiczne,
- bariery ekologiczne.

Opis powinien obejmować:

- a) istniejące na terenie gminy obszary cenne, wymagające szczególnej troski ze względu na występującą faunę i pełnioną funkcję ekologiczną korytarza ekologicznego lub obszaru węzłowego. Dla takiego obiektu należy przeprowadzić analizę i diagnozę stanu szaty roślinnej, zmian, jakie zaszły w jej składzie na przestrzeni czasu, oceny tych zmian (o ile istnieją materiały stanowiące odniesienie), wskazać działania konserwatorskie, jakie należy przeprowadzić dla zachowania takiego obszaru lub jego funkcji oraz jego rolę w wojewódzkim (regionalnym) i krajowym systemie ESOCh,
- b) określenie, omówienie obszarów i ich powiązań o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, w kontekście najważniejszych cech i wartości obszaru,
- c) wskazanie najistotniejszych ryzyk związanych z utrzymaniem obszarów, wynikających między innymi z oddziaływania otoczenia i człowieka,

- d) wskazanie wąskich gardeł, w miarę potrzeby obszarów buforowych ze wskazówkami co do intensywności zagospodarowania – wskazówki do ich utrzymania, odbudowania łączności ekologicznej,
- e) wskazanie obszarów przyrodniczych chronionych przed zabudową, pełniących funkcje obszarów retencyjnych dla ochrony przed skutkami nadzwyczajnych zjawisk meteorologicznych,
- f) wskazanie istniejących na obszarze gminy barier ekologicznych.

Omawiane obszary zaznaczyć na mapach wymaganych do sporządzenia operatu faunistycznego.

1.8.Podsumowanie i wnioski

Komentarz:

W tym rozdziale należy podsumować wcześniejsze rozdziały, konstruując wykaz wniosków wynikających z waloryzacji oraz metod ich realizacji. Wykonawca powinien dokonać syntetycznego przedstawienia silnych i słabych stron fauny gminy, zewnętrznych zagrożeń, potrzeb jej ochrony oraz szans rozwoju gminy stwarzanych przez te elementy, z zapewnieniem zrównoważonego rozwoju (najlepiej dokonać tego metodą SWOT). Podsumowanie najważniejszych wyników inwentaryzacji faunistycznej i koncepcji ochrony przyrody dla gminy zaleca się przedstawić na mapie w skali 1:50 000 (możliwa zmiana skali w uzgodnieniu z Zamawiającym).

1.9.Spis literatury

Komentarz:

Spis literatury należy przedstawić w dwóch punktach:

1. Wykaz literatury cytowanej przez autorów. Należy umieścić pozycje literatury, w których znaleziono dane o gminie oraz te, które były przedmiotem analizy, a w których nie znaleziono takowych danych (pomimo iż należałoby się w nich takich informacji spodziewać).
2. Wykaz pozycji literatury dotyczącej gminy, w których znajdują się stosowne dane o zasobach przyrodniczych, a które nie były autorom dostępne, ale na które powoływali się inni autorzy, gdyż mieli do niego wgląd i wiadomo to z innego opracowania cytowanego przez innych autorów.